

Digitální učební materiál

Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0548
Název školy:	Gymnázium, Trutnov, Jiráskovo náměstí 325
Název materiálu:	VY_32_INOVACE_151_IVT
Autor:	Ing. Pavel Bezděk
Tematický okruh:	Algoritmy
Datum tvorby:	srpen 2013
Ročník:	4. ročník a oktáva
Anotace:	Algoritmus XI. – Třídění dat III. - Bubble Sort
Metodický pokyn:	Při výuce nutno postupovat individuálně. Části DUM – „ Pro hloubavé“ jsou určeny pro zájemce o studium na technických a matematicko-fyzikálních oborech vysokých škol.

Pokud není uvedeno jinak, je použitý materiál z vlastních zdrojů autora DUM.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autor	Ing. Pavel Bezděk		
Vytvořeno dne	15. 8. 2013		
Odpilotováno dne	6. 3. 2014	ve třídě	4. A
Vzdělávací oblast	Informatika a informační a komunikační technologie		
Vzdělávací obor	Informatika a výpočetní technika		
Tematický okruh	Algoritmus		
Téma	Algoritmus XI. - Třídění dat III. - Bubble Sort		
Klíčová slova	Algoritmus, Bubble Sort		

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Pavel Bezděk. Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz ; ISSN 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Bubble Sort

bublínkové třídění

Bublinkové třídění

BUBBLE SORT

```
program Bublínkové_Třídění;
uses CRT; const N = 10;
type Pole = array[1..N] of integer;
var i:integer;  A:Pole;
procedure BublínkovéTřídění(var A: Pole);
  {zacátek deklarace procedury BublínkovéTřídění}
var i,j: integer;          {indexy prvku}
    X: integer;           {pro výmenu prvku}
begin for i:=2 to N do
  for j:=N downto i do    if A[j-1] > A[j] then {vyměnit sousední prvky}
  begin X:=A[j-1]; A[j-1]:=A[j]; A[j]:=X end
  end;  { konec deklarace procedury BublínkovéTřídění}
begin { začátek těla programu}
writeln('Zadej netříděná čísla:');
for i:=1 to N do read(A[i]);
BublínkovéTřídění(A);      {volání procedury BublínkovéTřídění}
writeln('Setříděno:');
for i:=1 to N do write(A[i]:5); repeat until keypressed;
end.
```

Schéma bublinkového třídění

45	45	45	45	45	45	45	45	7
56	56	56	56	56	56	56	7	45
13	13	13	13	13	13	7	56	56
43	43	43	43	43	7	13	13	13
95	95	95	95	7	43	43	43	43
19	19	7	7	95	95	95	95	95
7	7	7	7	19	19	19	19	19
68	68	68	68	68	68	68	68	68

7	7	7	7	7	7	7	7	7
45	45	45	45	45	45	45	13	45
56	56	56	56	56	56	13	45	56
13	13	13	13	13	13	19	19	19
43	43	43	43	19	43	43	43	43
95	95	95	19	43	95	95	95	95
19	19	19	95	95	68	68	68	68
68	68	68	68	68	68	68	68	68

7	7	7	7	7	7	7	7	7
13	13	13	13	13	13	13	13	13
45	45	45	45	45	45	19	45	45
56	56	56	56	56	56	19	56	56
19	19	19	19	19	19	43	43	43
43	43	43	43	43	43	68	68	68
95	95	68	68	68	68	95	95	95
68	68	95	95	95	95	95	95	95

	nesetříděné prvky pole
	porovnávané prvky pole
	setříděné prvky pole

7
13
19
45
56
43
68
95

7
13
19
45
56
43
68
95

7
13
19
45
56
43
68
95

7
13
19
45
56
43
68
95

7
13
19
45
43
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

7
13
19
43
45
56
68
95

 nesetříděné prvky pole

 porovnávané prvky pole

 setříděné prvky pole

Časová a paměťová složitost Bubble Sort

Složitost : **nejlepší př.:** $C = (N^2 - N)/2$ $M = 0$
průměr. př.: $C = (N^2 - N)/2$ $M = (N^2 - N)/0,75$
nejhorší př. : $C = (N^2 - N)/2$ $M = (N^2 - N) * 1,5$
C: časová složitost M: paměťová složitost

Asymptotická složitost :

časová **$O(n^2)$** **nejhorší, průměrný i nejlepší případ**
 $\Omega(n^2)$

paměťová **$O(n^2)$** - **nejhorší a průměrný případ**
 $O(1)$ - **nejlepší případ**

Princip třídění Bubble Sort

Vstupní posloupnost čísel (sekvenci) je třeba uspořádat tak, že sekvence bude neklesající. K tomuto účelu využijeme třídící algoritmus, který se nazývá Bubble Sort (bublínkové řazení). Bubble Sort řadí sekvenci na základě průchodů sekvencí.

Při každém průchodu se provádí výměna sousedních prvků, pro které neplatí $a_i < a_{i+1}$.

Začnu se polem $1..N$, porovnávám poslední a předposlední prvek pole, když je prvek s menším indexem větší, prvky prohodím. Je-li menší nebo roven, nic neudělám. Vezmu další dvojici prvků, předposlední a předpředposlední a porovnám, a tak až po 2. a 1. prvek. Tím se nejmenší prvek v poli dostane na 1. místo v poli (probublá nahoru, když si představím, že 1.prvek pole mám nahoře a poslední dole).

Totéž udělám s polem $2..N$ a nechám probublát 2. nejmenší prvek (teď nejmenší prvek pole $2..N$) na 2. místo v poli $1..N$.

A totéž postupně s poli $3..N$, $4..N$, až $(N-1)..N$.

Nejmenší prvek v těchto polích vždy probublá nahoru a tím dojde k setřídění celého pole $1..N$

Pro hloubavé

Shaker sort - přetřásání

Shaker sort (*shake sort, cocktail sort*) je stabilní řadící algoritmus s asymptotickou časovou složitostí $O(n^2)$.

Shakersort je vylepšením BubbleSortu.

Princip

Shakersort na rozdíl od *bubble sortu* neřadí pole pouze jedním směrem, ale oběma.

Každá iterace algoritmu se tedy skládá z dvou fází - při **dopředné** stoupá nejlehčí bublinka vzhůru (nejmenší číslo), při **zpětné** klesá nejtěžší bublinka ke dnu (největší číslo). Tímto postupem se předejde nedostatku *bubble sortu* tzv. *problému želv a zajíců*, který spočívá v tom, že vysoké hodnoty probublají na konec pole rychle, ale ty nízké postupují na začátek velmi pomalu.

Tato výhoda se však uplatní hlavně, když třídíme pole, které je už téměř setříděné. Odpadnou některé operace, která bychom dělali v Bubble Sort.

To je ale v praxi výjimečný případ.

Procedura ShakerSort Pascal

```
program Shakersort1;  
var pole : array[1..10]of integer;  
procedure ShakerSort(max: integer);  
  var k, l, r, pom, i, j: integer;  
  begin  
    l := 2; r := max; k := max;  
    repeat  
      for j := r downto l do if pole[j-1] > pole[j] then  
        begin pom := pole[j-1]; pole[j-1] := pole[j]; pole[j] := pom; k := j;  
end;  
      l := k + 1;  
      for j := l to r do if pole[j-1] > pole[j] then  
        begin pom := pole[j-1]; pole[j-1] := pole[j]; pole[j] := pom; k := j;  
end;  
      r := k - 1;  
    until l > r;  
  end;  
begin  
end.
```

Procedura ShakerSort

Pascal
jiná verze

```
procedure ShakeSort(var X : ArrayType; N : integer);
var L, R, K, J : integer;
begin
  L := 2; R := N; K := N;
  repeat
    for J := R downto L do
      if (X[J] < X[J - 1]) then
        begin Swap(X[J], X[J - 1]); K := J end;
    L := K + 1;
    for J := L to R do      if (X[J] < X[J - 1]) then
      begin Swap(X[J], X[J - 1]); K := J end;
    R := K - 1;
  until L >= R
end;
procedure Swap(var X, Y : integer); {Vymena}
var Temp : integer;
begin Temp := X; X := Y; Y := Temp end;
```

Doporučená videa

Bubble Sort:

<http://www.youtube.com/watch?v=lyZQPjUT5B4>

<http://www.youtube.com/watch?v=VV18nfE4erU>

Použité zdroje

WIRTH, Niklaus. *Algoritmy a štruktúry údajov*. 2.vyd. Bratislava: Alfa, 1989, 481 s. ISBN 80-050-0153-3.

**MIČKA, Pavel. *Algoritmy.net: Příručka vývojáře* [online]. [cit. 2013-08-15].
Dostupné z: <http://www.algoritmy.net/article/93/Shaker-sort> Licence MIT.**

Kódy uveřejněné v článcích podléhající *MIT licenci* (není-li uvedeno jinak), je možno používat i v komerčních projektech.

Text licence MIT:

Copyright (C) 2013 Algoritmy.net Permission is hereby granted, free of charge, to any person obtaining a copy of this software and associated documentation files (the "Software"), to deal in the Software without restriction, including without limitation the rights to use, copy, modify, merge, publish, distribute, sublicense, and/or sell copies of the Software, and to permit persons to whom the Software is furnished to do so, subject to the following conditions: The above copyright notice and this permission notice shall be included in all copies or substantial portions of the Software. THE SOFTWARE IS PROVIDED "AS IS", WITHOUT WARRANTY OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO THE WARRANTIES OF MERCHANTABILITY, FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE AND NONINFRINGEMENT. IN NO EVENT SHALL THE AUTHORS OR COPYRIGHT HOLDERS BE LIABLE FOR ANY CLAIM, DAMAGES OR OTHER LIABILITY, WHETHER IN AN ACTION OF CONTRACT, TORT OR OTHERWISE, ARISING FROM, OUT OF OR IN CONNECTION WITH THE SOFTWARE OR THE USE OR OTHER DEALINGS IN THE SOFTWARE.